

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{ro}. 121.

24. Października 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa. —

C. K. Rząd krajowy ogłosił następujące
U w i a d o m i e n i a.

W Ulaszkowcach d. 6. Lipca r. b. przy rozdawaniu nagród ze skarbu krajowego przeznaczonych dla zachęcenia ku wydoskonaleniu chowu koni i bydła, następujące osoby takowe nagrody otrzymali: 1) po 20 Dukatów w złocie za chów naysiękniejszych po Stadnikach Skarbowych okazanych żrzebców: W. Wincenty Stonecki, dziedzic Hołowczyniec, i Antoni Nartowski, posiadacz części z Worwoliniec, poddany z Jagielnicy starę Hawryło Holinaty; 2) 6 Dukatów w złocie za chów naysiękniejszemy po Stadniku Skarbowym okazany kłaczki otrzymał Michał Skobalski, poddany z Jazłowca.

Przy rozdawaniu premii dla polepszenia chowu koni i bydła przeznaczonych d. 26. Lipca r. b. w Tarnopolu przedsięwziętym, otrzymały takowe następujące osoby: 1) nagrody po 20 Cz. Złt. w złocie za przychów naysiękniejszych żrzebców po stadnikach Skarbowych: Zbaraski mieszczanin Bazyl Danilewicz, Mogielnicki g. k. paroch i Dziekan Teodor Lękański i Tarnopolski mieszczanin i kowal Maciej Wendler; 2) nagrody po 12 ZR. w M. K. za przychów naysiękniejszych byków, poddani: Marcin Groszczuk z Zbaraża, Tomasz Oziński i Ilko Telega, obydwaj z Mikuliniec; 3) nagrody po 8 ZR. M. K. za przychów naysiękniejszych krów: Jan Kwaśniowski, poddany z Czartoryi, tudzież Sobko Płatkiewicz i Mateusz Jenicki, poddany z Sirusowa.

— Z Wiednia d. 13. Października. —

Z okoliczności tegorocznych Imienin N. Pana, rozdawano w C. K. Nad Dyrekcyi policyjney Wiedeńskiej zwyczajne corok nagrody służącym z przyzwyczajoną dla tego dnia uroczystością. O te nagrody ubiegało się 56 mężczyzn, a 172 kobiet, razem 228. Z tych stósownie do przepisów naysiękniejszego Uniwersału z d. 1. Maia 1810, z uwagą na wiek, kalectwa, rodzaj służby, wytrwałość w tężym, i obyczajnie, wybrano 10 naysiękniejszych sług i każde z nich otrzymało 150 ZR. M. K. przeznaczony nagrody.

C. K. Towarzystwo Ogniove Austrii poniżej Ensy podało do publiczney wiadomości następujący Wykaz:

C. K. uprzywileiowany Instytut Ogniovy, założony w Austrii poniżej Ensy na wzajemnym uczestnictwie ugruntowany, liczył przy końcu drugiego ćwierćrocza r. b. 52446 Członków; w ciągu trzeciego ćwierćrocza (od d. 1. Lipca do 30. Września) przystąpiło 4813 właścicieli domów do tego Towarzystwa. Gdy na początku działalności tego Instytutu (d. 1. Stycznia 1825) 31,841 właścicieli domów zabezpieczono, okazało się, że podczas trzech pierwszych ćwierćroczy b. r. 25,418 uczestników do Towarzystwa wzajemnego zabezpieczenia, przyjętych zostało.

Przy końcu drugiego ćwierćrocza, kapitał wzajemną rękojmią zabezpieczony, wynosił 24 mil. 2850 ZR. M. K. Dnia 30. Września wynosił 25 milion. 720,200 ZR., powiększył się przeto w trzecim ćwierćroczu o 1 milion 717,350 ZR. — W porównaniu z kapitałem, jaki był na d. 1. Stycznia r. t., mianowicie: 17 milion. 362,575 ZR., okazało się do końca trzeciego ćwierćrocza powiększonym o 8 milionów 357,525 ZR. M. K.

Liczba zabezpieczonych domów głównych z przyległymi, wynosiła dnia 1go Stycznia r. b. 56,956; d. 31. Marca 73,790; d. 30. Czerwca 102,395; a do d. 30. Września urosła na 111,420, a zatem w 3cim ćwierćroczu o 9,025; w ogóle zaś od d. 1. Stycznia r. b. o 53,464.

Liczba wyższych Urzędników, którzy ze szlachetnego popędu dla powszechny użyteczności rzeczy, czynności tego Instytutu w obwodach swoich bezpłatnie sprawują, urosła do d. 30. Września r. b. na 385, pomnożyła się zatem od d. 30go Czerwca o 24, a od d. 1. Stycznia o 113.

Towarzystwo to w upłynionym trzecim ćwierćroczu z powodu pożarów w Unterthan-Schönggraben, Schrik, Gogendorf, Sitzendorf, Stronsdorf, Oberwöbling, Ollern i Alberndorf, musiało wynagradzać szkody. Liczba pożarów, które towarzystwo w pierwszych trzech kwartałach dotknęły, wynosi 35.

Wszystkie do 30. Września r. b. obrachowane szkody z pożaru wypłaciło Towarzystwo gotowizną i bez żadney przewłoki w ogóle 58,332 ZR. 30 kr. M. K.

Przez te wynagrodzenia stanęło w miejscu

spalonych znowu 589 nowych głównych gmachów z przyległemi.

(Podpisy.)

— Z Węgier. —

Gazeta Preszburgska z d. 11. Października donosi z Preszburga:

»Wszystkim Deputowanym na Sejm z wolnych miast Królewskich, którzy d. 1. t. m. mieli zaszczyt przedstawionymi być N. Panu, Cesarzowi i Królowi Jmci, dostał się ten sam zaszczyt w udziale dnia 6go, gdy N. Pani Cesarzowej i Królowey Jmci równie przez Król: Szambelana, Antoniego Hrabiego Cziraky, i w téj saméj sali pałacu Prymicjalnego, iak i u Jego C. K. Mości przedstawieni byli. N. Cesarzowa i Krolowa powiła dane iuz tylorakie dowody Swoiey przystępnosci i naywyższej Łaski, przemawiając do każdego z Deputowanych w szczególności, przeco w sercu każdego z nich uczucia naywiększego uwielbienia aż do zapalu wznieciła.«

»Wczoray d. 10. rano o godz. 9. święta Korona Państwa z tą samą uroczystością, iak przy sprowadzeniu, przez Król: Węgierskiego Strażnika Koronnego, Szczepana de Vogh i t. d. w towarzystwie Dowódczy, Król: Straży Koronnéy, Kapitana de Pavianovich, do Budy odwiezioną została. Liczna Deputacyia Stanów Komitatu Preszburgskiego, wielu Magnatów i osób zacniejszych, tudzież Banderium Komitatu i milicyia mieyska odprowadzali Koronę aż do Kútsee, gdzie odebrała ją Banderium Komitatu Wieselburgskiego i daley poprowadziło.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Zjednoczone Stany Ameryki północnéy.

W różnych Hrabstwach Wirginii, potworzyły się były od nieiakiiego czasu Kluby, które słyścić się dały za. i przeciwko odmianie w Konstytucyi tego Stann. Wybrano nakoniec miasto Staunton na mieysce wspólnej narady. Dwie korporacye i 36 Hrabstw wysłały tam swoich Deputowanych, którzy przez 5 dni swoje posiedzenia odbywały, i nakoniec na następujące zgodziły się uchwały: 1) Liczba Deputowanych Izby Reprezentantów dla Wirginii w oznaczonych porach stosować się ma do ludności, iak się każdego razu okaże, tak, aby każdy Deputowany przedstawił pewną liczbę wolnych obywateli. 2) Rada Stanu ma być zniesiona, a Władzy wykonawczéy powiększony być ma zakres działalności. 3) Każdy mąż wolny skończywszy iat 21, iest zdolnym do głosowania. 4) W Konstytucyi obwarowana ma być wyraźnie wolność do przyszłych popraw. 5) Zgromadzenie odrzuci wszelkie odmiany w

Konstytucyi, naruszające niepodległość Sędziego. — W podobnej myśli ułożono także prośbę, która przełożoną być ma Władzy prawodawczéy. Towarzystwo rozeszło się, wybrawszy z pomiędzy siebie Wydział stały.

Ameryka Hispańska.

Boliwar wydał pod d. 13. Maia Wyrok z głównéy kwatery swoiey Arequipa, w skutek którego Prowincyje Wyższego Peru zebrać się mają na Zgromadzenie powszechne dla naradzenia się o sprawach swoich i przyszłym kształcie Rządu. (Właściwie rozstrzygnąć będą, czyli z Niższém Peró iedną Rzeczpospolitą składać, lub podług życzenia Rządu Buenos-Ayreskiego do Związku połączonych Państw nad rzeką la Plata przystąpić mają.) Aż dotąd rządzeni być mają przez Jenerała Sucre, pod naczelnym dowództwem Boliwara.

Podług doniesień z Jamaiki zieżdziają się iuz powoli do Panamy Deputowani na ów powszechny Kongres nowych Państw Amerykańskich. Trzey Deputowani z Peru iuz stanęli na mieyscu. Z Meksyku wysłani być ma Minister Skarbu Olaman; z Guatimali: Molina, a z Kolumbii Minister Spraw Zewnętrznych i ieszcze ieden. Spodziewają się, że spory między Brazylią, Buenos-Ayres i Peru, będą naypierwszym ich narad przedmiotem.

W Mobile tak silnie grasowała żółta gorączka, że wszyscy mieszkańcy z tego miasta pouciekali.

Hiszpania.

Gwiazda donosi z Madrytu pod d. 25. Września: Pracnią iuz nad Statutami, które służyć mają za prawidło w czynnościach Kommissyi Rządowej Naradczéy. Członki téj Kommissyi czyli Junty, ze względu na ich czynności przygotowawcze, podzielone będą na Oddziały, odpowiadające rozmaitym gałęziom Administracyi i finansów. — Z pomiędzy mianowanych iuz Członków, zwracają uwagę szczególni: Arcybiskup Meksykański, krewny Ministra Kalomarde; mąż wielce zasłużony, ale iuz tyle starganego zdrowia, że zdanie się, nie wiele będzie mógł czynnym być w tém swoim powołaniu. Pralat ten, który niechciał się poddać Iturbidemu podczas Rewolucyi w Nowej Hiszpanii, uszedł do Półwyspu i osiadł w klasztorze, gdzie się całkiem ćwiczeniom nabożnym oddał. Z 200,000 piastrów, które w Meksyku pobierał, tylko 12,000 zatrzymał dla siebie, resztę przeznaczył dobroczynnym celom. Roku zeszłego przedstawiony był na Arcybiskupstwo Toledańskie. — Arcybiskup z Saragossy, Don Bernardo Frances Caballero, podobnie

Członek Junty, jest synem osiadłego w Madrycie księgarza francuzkiego, i był naprzód Proboszczem przy kościele S. Agnieszki w Madrycie, potem Biskupem Urgelskim, a nakoniec otrzymał Arcybiskupstwo Saragoskie. Wyniesienie swoje winien zastużony stawie swojej z cnot i surowości obyczajów; lecz że myśli z obowiązku, iako Biskup, przesiadywał ciągle w swojej Dyiecezyi, wszyscy już naprzód są pewni, że urzędu Członka Junty nie przyymie, i naznaczają mu Zastępcą Arcybiskupa z Burgos, X. Cagnado. — Biskup Palencyi, również Członkiem Junty mianowany, wychowywał Kalomardego Ministra, i Arcybiskupa z Meksyku; iak na nieszczęście, iego wiek zbyt podeszły, niedozwoli mu zdziałać coś znakomitego. Należał był do liczby tak zwanych Persów, i zawsze celował mądrém umiarkowaniem. — Margrabia Reunii (Venegas), Dyrektor szkoły artyleryyney w Segowii, jest jednym z nayszacowniejszych wojskowych w Hiszpanii, również iak Hrabia Guaqui (Goyenche) znany w wyprawach Peruwiańskich iako Dowódzca, i bardzo bogaty. — Don Francisco Marin, Radca Kastylijski, Członek Kamary, roku zeszłego dowolnie uchylony został, wszedł przed kilku miesiącami do Rady Kastylijskiej, a teraz jest jednym z naysznakomitszych Członków Junty. — Don Bruno Vallarino, Radca Indyy, słynie za człowieka z odwagą i pełnego talentu; podczas rewolucyi zachował się nayodważniey, a głos publiczny przeznaczył go w ostatnich czasach kilkakrotnie na Członka Ministerium. — D. J. Maria Parga, Radca Skarbu, i Szwagier Rufina Gonzalez; jest to mąż prawdziwie zastużony i powszechnie szacowany. Na początku Rządu konstytucyynego piastował przez kilka dni wciąż Urząd Ministra Spraw Wewnętrznych. — D. Luis Gargollo, kupiec w Kadixie, schronił Króla w domu swoim r. 1823, i tak się podówczas dobrze sprawił, że następnie W. krzyż Orderu Izabelli otrzymał. — D. Augustin Perales, Intendant Marynarki, umieszczony był w czasie rewolucyi w biurze jednego Ministra, gdzie miał kilka razy sposobność odprowadzania Ministra swojego do letnięj rezydencyi Króla; tam go Monarcha poznał, i odtąd sprzyjać mu zaczął. — Ci to są procz Jenerała Castanos i Xięzda Cyrylla nacylniejsi Członkowie nowęj Junty. Sześć miejsc ieszcze nieobsadzonych, przeznaczone są, iak słyhać niemożnym posiadaczom dóbr z Prowincyi. Grandowie Hiszpańscy krzywić się mają na to, że w tęg Juncie nie mają swojego Reprezentanta. Gdy tęg się tu znajdowali: Xiążę San Carlos i Villahermosa, byliby zapewne Członkami mianowani. Xiążęta Hijar i Albabeyte z

mocy swojego przydwornego urzędowania, ciągle znajdują się przy boku Króla, a Hrabia Castro-Torreno nie może opuścić Staręj Kastylii, gdzie Urząd Jeneralnego Kapitana piastuje. Zyczą sobie także, iak słyhać, widzieć Członkiem Junty Arcybiskupa Toledańskiego, iako męża powszechnie uznanych zasług. — Nieprzyjaciele Rządu mówią, że ta Junta jest Izba zamaskowaną (*una Camara solapada*.)

Gazeta Madrycka z d. 22. Września, umieściła Wyrok Królewski, z d. 17. treści następującej: 1) Wszystkie zastugi wojskowe, Królowi przez wiernych Hiszpanów od 7. Marca 1820, iako dnia iego uwięzienia, aż do 1. Października 1823, iako dnia uwolnienia iego z rąk nieprzyjacielskich, czynione dla iego uwolnienia, rachowane będą podwoynie; 2) podobnego dobrodzieystwa doświadczają mają wojskowi, którzy dla ich zdań politycznych, albo że rewolucyonistom służyć niechcieli, alboweż że tworzyli zbrojne kupy rojalistyczne; uwięzieni zostali, również iak i ci, którzy się rewolucyonistom w niewole wojenną dostali; 3) nakoniec i ci niech mają udział do tęg łaski, którzy ieszcze do 1. Października 1823 rewolucyonistów w Katalonii, Alikancie, Estremadurze i Kartagenie pokonywali.

Wielka Brytania i Irlandya.

Nadworna Gazeta Londyńska z d. 5. Października umieściła Odezwę Królewską, mocą której z uwagi: że z nowszych i pewnych doniesień okazuje się, iż teraz niektórych podanych Króla Jmci W. Brytanii skłonic usiłują, aby okręty wojenne i Korsarskie w portach Angielskich uzbraiali i na pokładzie tychże pod banderą Grecką, nieprzyjacielskie operacje przeciwko Porcie Ottomańskiej wykonywali, okręty Tureckie zabierali i burzyli, własność Turecką sobie przywłaszczali i nadbrzeża Państwa Tureckiego pustoszyli i t. d. — iak naysurowiey zaleca się ścisłe zachowywanie Aktu w 59tym roku, zmarłego w Bogu Króla wydanego, a wszystkim poddanym Angielskim zakazującego zaciągać się do obcęg służby wojskowej, lub bez pozwolenia Królewskiego uzbraiać okręty wojenne w portach Angielskich. Wszystkim oraz poddanym Angielskim nakazuje się przestrzegać ścisłe obowiązków neutralności względem Party Ottomańskiej i innych woiujących Mocarstw, z którymi Jego K. Mość w pokoju zostaje.

Król Angielski, iako naywyższy Obrońca Wysp Jońskich, mianował Xięcia Rambridge, Swoiego brata, W. Mistrzem Orderu Jońskiego S. Michała i S. Jerzego.

Rozporządzeniem Rady, ponowiony został zakaz wywożenia amunicyi do Afryki. Party wśród

ciaśminy Gibraltaru wzięte były zawsze od tego zakazu.

Lord William Paget przybył do Londynu z depeszą Sir Karola Stuart z Rio de Janeiro. Sir Stuart schodził się często na obrady z Ministrem Spraw Zewnętrznych. Względem przedmiotu tych obrad atoli nic ieszcze nie wiadomo.

Depesze Wielkorządzący w Nowej Walii do dnia 23. Marca donoszą, że osada znajdowała się w wielkim niepokoju i zamieszaniu dla niezgod zaszyłych między Władzami.

Podług doniesień z Londynu wybierał się P. Stratford-Canning do Konstantynopola, a Lord Strangford do Petersburga.

Na brzegach Afrykańskich urządzony będzie statek parowy o 300 beczkach ładunku do żeglugi między przylądkiem Coast a Sierra-Leone.

Podług Gazety z Sincapore, postanowił nakoniec Rząd w Siam, połączyć się z Anglikami, przeciwko Birmanom. (Podług innych wiadomości przybyć już miało Poselstwo Siamskie do Rangoon, celem udania się ztąd do Kalkuty.) Na początku wojny wezwał Cesarz Birmanów listownie nowego Króla Siamu o pomoc przeciwko Anglikom i za to wiele poobiecował; mianowicie Cesarz Birmy oświadcza, że osobiście przybędzie do Bangkok dla okazania Królowi Siamu swojej wdzięczności, i by pogrzebowi zmarłego niedawno Króla towarzyszył. Zdania i ofiary Cesarza Birmanów wprawiły Rząd Siamski w długie namysły. Po osadzeniu Mergui, Taway i Martaban przez Anglików, począł nakoniec wierzyć, że złączywszy się z Anglią wycięć skorzysta. Kazał przeto wkroczyć do kraju Birmanów wojsku swojemu z 30 do 40,000 ludzi złożonemu, i wszelkie Władze Siamskie otrzymały rozkaz, dostarczyć Anglikom okrętów, bydła iucznych i t. p., gdzieby tego potrzebowali. Owo zgoda, zda się, że Siam postanowił zemścić się na Birmanach, którzy długo najzacieźszymi byli jego przeciwnikami i w dawniejszych wojnach kilka znakomych prowincyj onemu wydarli. — Anglicy znajdując przyjaznych dla siebie mieszkańców w nowo zdobytych prowincjach Birmańskich. Monarchia Birmańska nastąpiła około r. 1750 przez śmiałego zdobywcy Alompra; zatoteż mieszkańcy nowo zdobytych prowincyj Aszmer, Cachor, Arrakan i Pegu, widząc z radością zbliżających się Anglików. Gdy Anglicy dotąd wyraźnego doznawali oporu, działało się to zawsze przez właściwych, daleko odważniejszych Birmanów, którzy atoli, nim Anglicy jakie zajmą stanowisko, takowe opuszczają. Mieszkańcy prowincyj pogranicznych tyle tylko

stawiają opór, ile muszą, i za zbliżaniem się Anglików, w ten czas tylko ustępują drogi, kiedy i iak daleko muszą, chętnie im nawet dostarczają żywności i t. d.

Francyja.

Król Jmć dawał d. 2. Października wielką ucztę w St. Cloud. U stołu Królewskiego na 14 osób, iadł Król Pruski i Królewice, Xiążę Kumberlandy, rodzina Orleańska i Xiążę Bourbon. U drugiego stołu było 70 osób. Potem było widowisko w teatrze zamkowym.

Oczekują w Paryżu Waltera Scott. Wysiąć ma u Marszałka Macdonald.

Podług doniesień Gwiazdy zniesione będą d. 15. Października obozy pod Perpignan i Bajonną. Z sześciu pułków leżących w Bajonnie powrócą dwa do twierdz północnych.

Deputowani Haitycy byli na obiedzie u Ministra Spraw Zewnętrznych. P. Mackau i St. Crique, tudzież 4 Ministrów było na tym obiedzie.

Gazeta donosi, że P. Ternaux; do Paryża powrócił, a przeto i warunki do pożyczki Haityckiej wkrótce ogłoszone zostaną.

Król Pruski odwiedził d. 4. Października Sebastiana Erard, posiadacza zamku de la Muette, oglądał tam galerię obrazów okiem prawdziwego znawcy i oświadczył właścicielowi swoje upodobanie. Zwiedził także Król: fabrykę gobelinową gdzie 2,000 fran: między robotników rozdał.

Włochy.

W Rzymie wyszło pod d. 21. Września r. b. urzędowe Obwieszczenie, że wszelkie oświadczone iaz roszczenia do Skarbu Papieżkiego, które albo dla niedostateczności dowodów, albo zaszyłych sporów, dotąd obliwidowane nie zostały, na ten przypadek za zgaste uważane będą, jeżeli właściwi wierzyciele brakujących dowodów i obiasnień przed d. 31. Grudnia r. b. dodatkowo nie złożą.

Rossyja.

Podług wiadomości z Petersburga z d. 20. Września: »Wyjechała dnia 15. wśród błogostawieństw wszystkich Rossyjan N. Cesarzowa Jmć Elczbieta z Gatszyn w podróż do Taganroga, w małym tylko orszaku, do którego należą: Xiążę Wołkowski, Jenerał Adjutant, iako W. Marszałek nadworny i przyboczny lekarz Radca Stanu, Stoffregen. Monarchini tylko po 80 do 100 wiozdzienne robic ma drogi i dopiero d. 6. Październia w Taganrogu, gdzie ją sam Cesarz przyymie-